

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่หนึ่ง สรุปผลการศึกษา ส่วนที่สอง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และส่วนที่สาม ข้อจำกัดในการศึกษาและข้อเสนอแนะสำหรับงานศึกษาในอนาคต

6.1 สรุปผลการศึกษา

โลหิตเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของร่างกาย เมื่อร่างกายมนุษย์เกิดการสูญเสียโลหิตจึงจำเป็นต้องได้รับโลหิตจากบุคคลอื่น เพื่อช่วยเหลือชีวิตให้ทันท่วงที การให้โลหิตจึงถือเป็นกาทำให้ชีวิต ซึ่งไม่สามารถประเมินเป็นราคาหรือมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ แต่โลหิตเป็นบริการทางการแพทย์ที่ควรได้มาจากการบริจาค โลหิตเป็นสินค้าที่กลไกตลาดไม่สามารถทำหน้าที่ในการจัดสรร และกระจายสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องพึ่งพาระบบการบริจาค ในปัจจุบันเกิดความไม่เพียงพอของโลหิตในบางช่วงเวลา เนื่องจากความต้องการใช้โลหิตมีหลากหลายหมู่โลหิต แต่โลหิตที่จัดเก็บได้ในแต่ละหมู่โลหิตมีไม่เพียงพอ และยังจัดหาโลหิตได้ในอัตราที่ไม่สม่ำเสมอ นอกจากนั้น ผู้บริจาคโลหิตมีแนวโน้มไปบริจาคโลหิตมากกว่า 1 ครั้งต่อปีลดลง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ ศึกษาพฤติกรรมการบริจาคโลหิตของผู้บริจาคโลหิตรายเก่า และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนครั้งการบริจาคโลหิต โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีอรรถประโยชน์ และกรอบแนวคิดแรงจูงใจเกี่ยวกับการบริจาค วิธีการศึกษาที่ใช้คือ การเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์จากผู้บริจาคที่ไปบริจาคโลหิต ณ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย และเป็นผู้ที่เคยบริจาคโลหิตมาแล้วอย่างน้อย 1 ครั้งก่อนวันสัมภาษณ์ จำนวน 400 ตัวอย่าง โดยทำการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้บริจาคโลหิต พฤติกรรมการบริจาคโลหิต และข้อมูลที่สัมพันธ์กับการบริจาคโลหิต จากนั้นใช้แบบจำลองปัจจัยในการประมาณค่าแบบจำลอง เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาพฤติกรรมการบริจาคโลหิตของผู้บริจาคสามารถสรุปได้ดังนี้ ผู้บริจาคโลหิตกลุ่มตัวอย่างไปบริจาคโลหิตในปีแรกที่เริ่มบริจาคเฉลี่ย 1.89 ครั้งต่อปี สำหรับในช่วงปี พ.ศ. 2551 ผู้บริจาคไปบริจาคโลหิตเฉลี่ย 2.05 ครั้งต่อปี ในช่วงระยะเวลา 2 ปี (ช่วงปี พ.ศ.2550–2551) ไปบริจาคโลหิตเฉลี่ย 2.03 ครั้งต่อปี และในช่วงระยะเวลา 3 ปี (ช่วงปี พ.ศ.2549–2551) ไป

บริจาคโลหิตเฉลี่ย 1.99 ครั้งต่อปี แสดงให้เห็นว่ายิ่งใกล้ปีปัจจุบันผู้บริจาคที่เริ่มบริจาคโลหิตมานานจะมีแนวโน้มไปบริจาคโลหิตบ่อยครั้งมากขึ้น เมื่อพิจารณาอายุกับจำนวนครั้งการบริจาคโลหิตเฉลี่ยต่อปี ในช่วงปี พ.ศ.2550-2551 ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้บริจาคที่มีอายุมากกว่าจะมีจำนวนครั้งการบริจาคโลหิตเฉลี่ยต่อปีมากกว่าผู้บริจาคที่มีอายุน้อย

กลุ่มตัวอย่างใช้ระยะเวลาในการเดินทางไปบริจาคโลหิตโดยเฉลี่ย 51 นาที สถานที่ที่ไปบริจาคโลหิตบ่อยที่สุดคือ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย รองลงมาคือ หน่วยรับบริจาคโลหิตเคลื่อนที่ เหตุผลส่วนใหญ่ที่ผู้บริจาคเลือกไปยังสถานที่รับบริจาคโลหิตดังกล่าวบ่อยที่สุดคือ การเดินทางสะดวก ร้อยละ 48.2 รองลงมาคือ ใกล้ที่ทำงานหรือสถานศึกษา ร้อยละ 33 สำหรับวิธีที่ใช้ในการเดินทางไปบริจาคบ่อยที่สุด ส่วนใหญ่จะเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนบุคคล ร้อยละ 43.5 และรถประจำทาง ร้อยละ 35.3 โดยส่วนใหญ่ผู้บริจาคจะไปบริจาคโลหิตคนเดียว ร้อยละ 47.2 รองลงมาจะไปกับเพื่อน ร้อยละ 35.3 ผู้บริจาคกลุ่มตัวอย่างจะไปบริจาคโลหิตตามความสะดวกของตนเอง ร้อยละ 77.7 รองลงมา นิยมไปบริจาคโลหิตในวันเกิดหรือวันสำคัญของครอบครัว ร้อยละ 24.0 สำหรับผู้บริจาคที่ไปบริจาคโลหิต 1 ครั้งต่อปี (ในปี พ.ศ.2551) ส่วนใหญ่ให้เหตุผลที่ไปบริจาคโลหิตเพียง 1 ครั้งต่อปี เพราะไม่มีเวลาไปบริจาคโลหิต ร้อยละ 53.6 รองลงมาคือ ไม่สะดวกในการเดินทางไปสถานที่รับบริจาคโลหิต ร้อยละ 38.1 สำหรับเหตุผลส่วนใหญ่ของผู้บริจาคโลหิตที่ไม่มาบริจาคโลหิตทุกปี (ในช่วงปี พ.ศ.2548-2551) เพราะไม่มีเวลาไปบริจาคโลหิต ร้อยละ 53.7 รองลงมาคือ ไม่สะดวกในการเดินทางไปสถานที่รับบริจาคโลหิต ร้อยละ 47.1

แรงจูงใจในการบริจาคโลหิตที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในการตัดสินใจไปบริจาคโลหิตมากที่สุดคือ แรงจูงใจด้านการช่วยเหลือสังคม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 รองลงมาคือ แรงจูงใจด้านบุญกุศล มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการบริการของเจ้าหน้าที่ในระดับมาก ร้อยละ 57.5 ส่วนใหญ่มีความรู้สึกกลัวเข็ม กลัวเจ็บ หรือกลัวเลือด ในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 46.8 รองลงมา รู้สึกกลัวระดับปานกลาง ร้อยละ 25.3 และผู้บริจาคกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงมีระดับความกลัวมากกว่าผู้บริจาคเพศชาย ผู้บริจาคโลหิตส่วนใหญ่ไม่เคยมีอาการไม่สบายทางร่างกายจากการบริจาคโลหิต ร้อยละ 86.3 และมีบุคคลในครอบครัวหรือเพื่อนสนิทบริจาคโลหิต ร้อยละ 76.3 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าโครงการรณรงค์มีผลต่อการเพิ่มความถี่การบริจาคโลหิต ร้อยละ 62.0

ทัศนคติด้านความเชื่อทางศาสนา ผู้บริจาคเชื่อว่า ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว มากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 รองลงมาเชื่อว่า ทำบุญกุศลมากเท่าไรจะ ได้รับผลบุญมากเท่านั้น มี

คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 และเชื่อว่า มนุษย์ตายแล้วมีการเกิดใหม่ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 สำหรับการรับรู้เกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการบริจาคโลหิตพบว่า ประเด็นที่ผู้บริจาคโลหิตตอบว่าไม่ทราบมากกว่าทราบ ได้แก่ ประเด็นที่ว่า บริจาคโลหิตครบ 50, 75, 100 ครั้ง ได้รับพระราชทานเหรียญกาชาดสมนาคุณ, บริจาคโลหิต 7 ครั้งขึ้นไป ได้รับสิทธิการลดหย่อนค่ารักษาพยาบาลในโรงพยาบาลที่กำหนด, ผู้บริจาคโลหิตจะได้รับสิทธิพิเศษกรณีฉุกเฉินต้องการโลหิตด่วนเพื่อการรักษาพยาบาล และผู้บริจาคโลหิตสม่ำเสมอจะได้รับสิทธิในการตรวจสารเคมีในโลหิตฟรี สำหรับการรับรู้ถึงสถานการณ์ความไม่เพียงพอของโลหิตพบว่า ประเด็นที่ผู้บริจาคโลหิตตอบว่า ไม่ทราบมากกว่าทราบ คือ ประเด็นที่ว่า โลหิตที่ได้รับจากการบริจาค 1 ถุง จะสามารถเก็บไว้ได้เพียง 21-42 วัน

ในการศึกษาปัจจัยกำหนดจำนวนครั้งการบริจาคโลหิตครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 แบบจำลอง คือ แบบจำลองที่ 1 พิจารณาจำนวนครั้งการบริจาคโลหิตในช่วงระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา (ช่วงปี พ.ศ.2550-2551) เหลือตัวอย่างในการวิเคราะห์จำนวน 344 ตัวอย่าง และแบบจำลองที่ 2 พิจารณาจำนวนครั้งการบริจาคโลหิตในช่วงระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา (ช่วงปี พ.ศ.2549-2551) เหลือตัวอย่างในการวิเคราะห์จำนวน 295 ตัวอย่าง ใช้แบบจำลองปัวซองในการวิเคราะห์ข้อมูล และประมาณค่าด้วยวิธี Maximum Likelihood Estimation (MLE) ผลการประมาณค่าสำหรับทั้ง 2 แบบจำลอง สรุปได้ดังนี้

ในทั้งแบบจำลองที่ 1 และ 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อจำนวนครั้งการบริจาคโลหิตอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ อายุผู้บริจาคโลหิต สถานภาพ จำนวนครั้งการบริจาคโลหิตในปีแรกที่เริ่มบริจาคโลหิต แรงจูงใจด้านเข็มที่ระลึก/เหรียญกาชาดฯ แรงจูงใจด้านการตรวจเลือด/ตรวจสุขภาพ แรงจูงใจที่ว่าเป็นความรับผิดชอบต่อสังคม การรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับการบริจาคโลหิต และการรับรู้ถึงสถานการณ์ความไม่เพียงพอของโลหิต

สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงลบ ได้แก่ ระยะเวลาเดินทางไปบริจาคโลหิต แรงจูงใจด้านสิทธิการรักษาพยาบาล แรงจูงใจด้านบุญกุศล แรงจูงใจจากการรู้ถึงความต้องการหรือขาดแคลนโลหิต ระดับความพึงพอใจในการบริการของเจ้าหน้าที่ โครงการรณรงค์เกี่ยวกับการบริจาคโลหิต นอกจากนี้ ปัจจัยที่มีนัยสำคัญเฉพาะในแบบจำลองที่ 2 โดยมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อจำนวนครั้งการบริจาคโลหิต ได้แก่ ระดับความกลัวเข็ม กลัวเจ็บ หรือกลัวเลือด แรงจูงใจเพื่อให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง และระดับความเชื่อที่ว่าทำบุญมากเท่าใดจะได้รับบุญมากเท่านั้น

จากผลการศึกษาข้างต้น ผู้ที่บริจาคโลหิตบ่อยครั้งจะให้ความสำคัญในการตัดสินใจไปบริจาคโลหิตด้วยแรงจูงใจด้านเข็มที่ระลึก/เหรียญกาชาดสมนาคุณ และด้านการตรวจสอบสุขภาพตรวจเลือดมากขึ้น ซึ่งเป็นการตัดสินใจไปบริจาคโลหิตโดยคำนึงถึงผลของการให้ของตนเองเป็นหลัก แสดงถึงแรงจูงใจแบบ Egoism แต่ผู้บริจาคโลหิตบ่อยครั้งยังให้ความสำคัญในการตัดสินใจไปบริจาคโลหิตด้วยแรงจูงใจด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้นเช่นกัน เป็นการตัดสินใจไปบริจาคโลหิตโดยคำนึงถึงผู้อื่นเป็นหลัก แสดงถึงแรงจูงใจแบบ Altruism ฉะนั้น แสดงว่าผู้บริจาคโลหิตบ่อยครั้งมากขึ้นตัดสินใจไปบริจาคโดยไม่ได้อ้างถึงเฉพาะความพึงพอใจจากการให้ของตนเองเพียงอย่างเดียว แต่ผู้บริจาคโลหิตบ่อยครั้งมากขึ้นยังคำนึงถึงผู้อื่นด้วย จึงแสดงให้เห็นว่าผู้บริจาคโลหิตบ่อยครั้งมากขึ้น จะมีแรงจูงใจแบบ Impure Altruism

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ในการกระตุ้นผู้ที่บริจาคโลหิตน้อยครั้งให้ไปบริจาคโลหิต ควรจัดโครงการรณรงค์เพื่อเชิญชวนให้ไปบริจาคโลหิต เพราะจากผลการศึกษา พบว่าการจัดโครงการรณรงค์เกี่ยวกับการบริจาคโลหิตมีผลในการกระตุ้นผู้ที่บริจาคโลหิตน้อยครั้ง และผู้ที่เพิ่งเริ่มบริจาคโลหิตให้มาบริจาคโลหิต นอกจากนั้นควรประชาสัมพันธ์ถึงความต้องการใช้หรือการขาดแคลนโลหิตให้ผู้บริจาคโลหิตรับรู้มากขึ้น เช่น มีการแสดงแผนภาพแสดงถึงความต้องการใช้โลหิตในแต่ละหมู่โลหิต หรือแสดงระดับความขาดแคลนของโลหิตแต่ละหมู่ว่าอยู่ในระดับใด โดยนำเสนอผ่านสื่อต่างๆ ให้รับรู้อย่างทั่วถึง

2. ผู้ที่มีจำนวนครั้งการบริจาคโลหิตมากจะให้ความสำคัญกับแรงจูงใจด้านเข็มที่ระลึก/เหรียญกาชาดสมนาคุณมากขึ้น ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะคงการให้เข็มที่ระลึก/เหรียญกาชาดสมนาคุณไว้ เพราะสิ่งเหล่านี้เสมือนเป็นรางวัลสำหรับการทำความดี และเป็นการแสดงความชื่นชมในการทำประโยชน์เพื่อสังคมแก่ผู้บริจาคโลหิต นอกจากนั้น ควรแบ่งนโยบายการให้เข็มที่ระลึก/เหรียญกาชาดสมนาคุณ ออกเป็น 2 ระยะ คือ 1) ในระยะสั้น ควรเพิ่มเข็มที่ระลึกพิเศษอีกประเภท สำหรับผู้บริจาคที่ไปบริจาคโลหิตครบ 4 ครั้งในช่วงปีแรกที่เริ่มบริจาคโลหิต โดยเข็มที่ระลึกประเภทนี้จะกำหนดระยะเวลาการเก็บสะสมจำนวนครั้งการบริจาคโลหิต เพื่อกระตุ้นผู้บริจาคให้เพิ่มความถี่การบริจาคโลหิตในปีแรกที่เริ่มบริจาค และไม่หายไประหว่างช่วงที่ยังไม่ได้รับเข็มที่ระลึกแบบปกติ ซึ่งถ้าในช่วงปีแรกผู้บริจาคไปบริจาคโลหิตบ่อยครั้งจะทำให้ต้นทุนการบริจาคโลหิตลดลงเร็วขึ้น (learning curve) เกิดเป็นความเคยชิน ส่งผลให้บริจาคโลหิตต่อไป

เรื่อยๆ 2) ในระยะยาว ผู้บริจาคโลหิตสามารถสะสมจำนวนครั้งการบริจาคโลหิตได้เรื่อยๆ ไม่มีการจำกัดเวลา

โดยจากผลการศึกษา แสดงในภาคผนวก ข พบว่า ผู้บริจาคโลหิตที่มีจำนวนครั้งการบริจาคโลหิตมากขึ้นจะมีแนวโน้มลดลง นั่นคือ เมื่อบริจาคโลหิตไปเรื่อยๆ ผู้บริจาคจะไปบริจาค น้อยลงหรือหยุดการบริจาคโลหิตไป หากพิจารณาการให้เข็มที่ระลึกของสภาภชาชาติที่ผ่านมา พบว่า การให้เข็มที่ระลึก 7 ครั้ง อาจไม่สามารถเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้บริจาคไปบริจาคโลหิตได้อย่างต่อเนื่อง เพราะจากภาพในภาคผนวก ข ผู้บริจาคที่มีจำนวนครั้งการบริจาคโลหิตที่ผ่านมา มากกว่า 3 ครั้ง มีแนวโน้มลดลงอย่างมาก ดังนั้น ช่วงระหว่างเข็มที่ระลึก 1 ครั้ง กับ เข็มที่ระลึก 7 ครั้ง ควรมีการเพิ่มเข็มที่ระลึกในช่วงแรกนี้ให้ถี่ขึ้น ซึ่งอาจเพิ่มเข็มที่ระลึกพิเศษสำหรับกระตุ้นการบริจาคในระยะสั้น

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกว่าการบริจาคโลหิตเป็น ความรับผิดชอบต่อสังคมที่ควรช่วยกันบริจาค ซึ่งการปลูกฝังแนวความคิดนี้จะช่วยทำให้ผู้ที่ บริจาคโลหิตบ่อยครั้งยังคงมาบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ และกระตุ้นให้ผู้บริจาคบ่อยครั้งไปบริจาค โลหิตบ่อยขึ้น เพราะผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่ไปบริจาคโลหิตบ่อยครั้งจะให้ความสำคัญในการ ตัดสินใจไปบริจาคโลหิตด้วยแรงจูงใจด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมาก

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้บริจาคโลหิต โดย ประชาสัมพันธ์ถึงสถานการณ์ความไม่เพียงพอของโลหิต ความจำเป็นที่ผู้บริจาคควรมาบริจาค โลหิต ความต้องการใช้โลหิต ให้ผู้บริจาคโลหิตรับรู้อย่างกว้างขวางมากขึ้น ซึ่งจะกระตุ้นให้ผู้ บริจาคบ่อยครั้งไปบริจาคโลหิตบ่อยขึ้น และผู้ที่บริจาคบ่อยครั้งยังคงไปบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ เพราะระดับการรับรู้ถึงสถานการณ์ความไม่เพียงพอของโลหิต มีผลต่อจำนวนครั้งการบริจาคโลหิต ในเชิงบวก ถ้าผู้บริจาคโลหิตทราบข้อมูลเหล่านี้เพิ่มขึ้นจะทำให้ผู้บริจาคตระหนักว่าควรไปบริจาค โลหิตบ่อยครั้งมากขึ้น

5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทำการประชาสัมพันธ์ หรือจัดโครงการรณรงค์โดยใช้ แรงจูงใจด้านบุญกุศลที่ว่า การบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญกุศลจากการช่วยชีวิตผู้อื่น สำหรับ กระตุ้นผู้ที่บริจาคโลหิตน้อยครั้งให้ไปบริจาคโลหิต เพราะผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่บริจาคโลหิตน้อย ครั้งจะให้ความสำคัญในการตัดสินใจไปบริจาคโลหิตด้วยแรงจูงใจด้านบุญกุศลมาก

6. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริจาคโลหิตได้ทราบถึงประโยชน์ ต่างๆ ที่จะได้รับจากการไปบริจาคโลหิตให้มากขึ้น ซึ่งจะกระตุ้นให้ผู้บริจาคบ่อยครั้งไปบริจาค โลหิตบ่อยขึ้น และผู้ที่บริจาคบ่อยครั้งยังคงไปบริจาคโลหิตสม่ำเสมอ เพราะผลการศึกษาพบว่า ผู้

บริการที่มีระดับการรับรู้ถึงประโยชน์จากการบริการโลหิตมากขึ้น จะมีผลต่อจำนวนครั้งการบริการโลหิตในเชิงบวก

7. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการฝึกฝนเจ้าหน้าที่ให้มีความเชี่ยวชาญ และมีความชำนาญในการเจาะโลหิต โดยมีทีมเจ้าหน้าที่เฉพาะในการเจาะโลหิตสำหรับผู้บริจาคใหม่ เพื่อมิให้เกิดประสบการณ์ที่ไม่ดีในช่วงแรก เพราะผู้บริจาคโลหิตรายใหม่หรือผู้บริจาคบ่อยครั้งมีความอ่อนไหวต่อการบริการของเจ้าหน้าที่ ถ้าได้รับประสบการณ์ที่ไม่ดีจากการบริการอาจทำให้ไม่กลับมาบริจาคโลหิตอีก แต่สำหรับผู้บริจาคบ่อยครั้งจะอ่อนไหวต่อการบริการของเจ้าหน้าที่น้อยกว่า

8. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาโลหิตควรกระจายหน่วยเคลื่อนที่รับบริจาคโลหิตให้เข้าถึงประชาชนมากที่สุด โดยจัดหน่วยเคลื่อนที่ให้ไปรับบริจาคโลหิตใกล้แหล่งชุมชน ที่ทำงาน และควรออกไปรับบริจาคโลหิตตามแหล่งชุมชนเป็นประจำ เพื่อเป็นการลดต้นทุนทางด้านเวลาในการเดินทาง และอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริจาคโลหิตให้สามารถเข้าถึงสถานที่รับบริจาคโลหิตได้ง่ายยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มโอกาสให้ผู้บริจาคไปบริจาคโลหิตเพิ่มขึ้น เพราะระยะเวลาเดินทางมีผลต่อจำนวนครั้งการบริการโลหิตในเชิงลบ

จากข้อเสนอแนะเชิงนโยบายข้างต้น สามารถสรุปประเด็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดหาโลหิตควรปฏิบัติสำหรับผู้บริจาคแต่ละประเภท ดังนี้

ตารางที่ 6.1

สรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ประเด็น	สิ่งที่ต้องทำเป็นประจำ	ผู้บริจาคโลหิตบ่อยครั้ง	ผู้บริจาคโลหิตน้อยครั้ง
- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่เพียงพอของโลหิต ความจำเป็นที่ควรไปบริจาคโลหิต	✓		
- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับจากการบริจาคโลหิต	✓		
- เพิ่มทักษะการเจาะโลหิตของเจ้าหน้าที่	✓		

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

ประเด็น	สิ่งที่ต้องทำ เป็นประจำ	ผู้บริจาคโลหิต บ่อยครั้ง	ผู้บริจาคโลหิต น้อยครั้ง
- กระจายหน่วยรับบริจาคโลหิตเคลื่อนที่ ให้ทั่วถึง	✓		
- การจัดโครงการรณรงค์			✓
- แรงจูงใจด้านเข็มที่ระลึก/เหรียญกาชาด สมนาคุณ		✓	✓
- ประชาสัมพันธ์โดยใช้แรงจูงใจด้าน • ความต้องการใช้หรือการขาดแคลน โลหิต • การบริจาคโลหิตเป็นความ รับผิดชอบต่อสังคม • การบริจาคโลหิตเป็นการทำบุญ กุศลจากการช่วยชีวิตผู้อื่น			✓
		✓	✓

6.3 ข้อจำกัดในการศึกษาและข้อเสนอแนะสำหรับงานศึกษาในอนาคต

1. ข้อมูลรายได้ของผู้บริจาคโลหิตเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่สามารถสะท้อนต้นทุนค่าเสียโอกาสที่เกิดขึ้นจากการบริจาคโลหิต ดังนั้น งานศึกษาในอนาคตจึงควรเก็บข้อมูลรายได้ของผู้บริจาคโลหิตเพิ่มเติม เพื่อให้การวิเคราะห์ต้นทุนที่เกิดจากการบริจาคโลหิตครอบคลุมมากขึ้น

2. งานวิจัยนี้ทำการศึกษาเฉพาะปัจจัยกำหนดจำนวนครั้งการบริจาคโลหิตของผู้บริจาคโลหิตรายเก่า โดยไม่ได้ทำการศึกษาถึงผู้บริจาคโลหิตรายใหม่ และผู้ที่ไม่บริจาคโลหิต ดังนั้น หากสามารถขยายการศึกษาให้ครอบคลุมถึงผู้บริจาคโลหิตรายใหม่ และผู้ที่ไม่บริจาคโลหิต จะทำให้ทราบถึงลักษณะที่แตกต่างกันของปัจเจกบุคคลแต่ละประเภท ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดหาโลหิตมากขึ้น

3. ในการศึกษาไม่ได้ทำการสำรวจถึงสิ่งที่ผู้บริจาคโลหิตทราบ กับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต หรือสถานการณ์เกี่ยวกับการขาดแคลนโลหิต ว่าผู้บริจาคมีความเข้าใจถูกต้องมากน้อยเพียงใด ดังนั้น งานศึกษาในอนาคตจึงควรทำการศึกษาในประเด็นนี้เพิ่มเติม เพื่อนำเสนอเชิงนโยบายแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

4. งานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะผู้บริจาคโลหิตที่ไปบริจาคโลหิต ณ ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย แต่ทั้งนี้ การจัดหาโลหิตนั้นยังมาจากผู้บริจาคในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ดังนั้น งานศึกษาในอนาคตจึงควรเปลี่ยนพื้นที่ในการศึกษาไปยังจังหวัดอื่นๆ จะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมของผู้บริจาคโลหิตในพื้นที่อื่น เพื่อให้งานวิจัยครอบคลุมมากขึ้น